

AE. 2M/1-16

СВАДБЕНИ ОБИЧАИ ВО СЕЛО КУРБИНОВО

Ставревски Драги

Рѣкопис автограф; октомври 1959 год.,
с. Курбиново - Ресен; 16 листови од кои
15 испишани.

211/1

свадебни
обичаи во
с. Курбиново

изнесува
Славревски Крајци

1959 X, 30

Свадебни обичаи во ^{211/2}
с. Курбиново

Материјал за оваа селитворска
работа, во главно состав од
следните личности:

1. Мира Ставревска с. Курбиново 45 год.
2. Накија Ристески с. Курбиново 66 год
3. Влофинка Јакоска с. Курбиново 72 год.

НАЦИОНАЛЕН
АРХИВ

Свадебни обичаи во
с. Куркиново

211/3

Кoj ќе дојт време за са
врушит бикар или гуча, а тоа е околу
25^{ТА} година кој бикарот и 22-23 година
кој гучајта, кога на пазарен ден,
с'бота, во Ресен на бегдисвање или
на некои празници кога одат на
манастири, како на Франден во Герово,
на св. Илија во Езерени и на други
манастири. Имено некои са бегдисвајт
бикарот гучајта ситројници да ја
свршат гучајта. Иаа случаи кога
бикарот ќе ја види гучајта, а
некој му ја вали, обично со зборите:
"И в бучиен е влезена, и вноуви е
влезена, и враздој е влезена.
Варена, иаа пак илпена, за раба
е многу рабајна." Родителите на

Безработица ќе се рашири од каков
рво е пучања, дами е зорова и др.
Лично се пази на сродството, и така
што не се земаат роднини до
седмиот појас. Мато така се пази
прво да се удами пошаре сватра
или браќа, па потоа останаат со
старешинство. Ако родителите са
сложат пучањат сиротици да ја
вртат пучања. Тие мушо влезат во
куќата на пучања, гласните од
огној ги превриваат на друга
сир'на, да се свртат родителите
на пучања во шуми, да ја дадат
пучања. То свртувачката сиротици
изважат пршент, кучиње (океда),
шалуја и киве цвене и ќе речат:
"Анрија да биди, со среќа, да са
кердосат и на помали да е
враќа." А родителите на пучања
пучањат со сиротиците.

2114
шалувсе, пршент и киве од кучиње
цвене за злато и други дарој за
свекрај, свекрваја, деверите и другите
појблиски роднини. Кој ќе са враќаат
назот сиротиците прво тесни со кои
пај јабуваат на злато дека е свршен. Се
висаат колициите и се веселат до
доцна во ноќта.

Токена срамјата е ако сиротиците
се враќаат кој зен безработица без да ја
продобујат пучања. Но ако пучања сака
да са свртиш и.е. лична, а родителите
не ја дават, тоа ја најчестите
родителската куќа и тоа најчестите
набегу како да сека да оди по
вода, а надвој ја некаат безработица
со другари и ја пом кај нејо. То
известно време траат сватба со сите
свадебни обичаи, освен оние кои
се праат во куќата на нешта.

После сврзувањата се пејат песни
во кои се споменуваат имињата на
свршениите, како песнама:

"Лејнала Мира зашала
на тејреви муштон.

Тејре и ја будише:

- Станили Мира не стани
сега се Мира не стани
сега се прават даров
за свекор и за свекрва,
за зовва и за јајце.

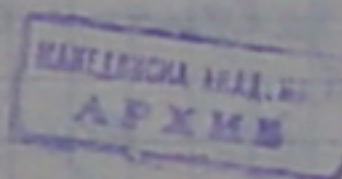
или:

"Училица ева развила,
широки мије училица,
девет ми зорје покрила
за деветтата не стана.
Под неа седаат мајстори,
мајстори цариграѓани.
Минко ми седло мије
сребрени узди лејла.

далеку мислат да одат 211/5
дуј' во Јанина градина,
од така Јана да земат.

Кога одат кон така.

Вини перешчи цушеја,
кога се назад враќаја
вини перешчи катеја."

То извесно време од свршението се
речеа истит (шрој). Одат 10-15 души
од кој земаат кој нештата и го викаат
истит да ја иститвеш нештата.

Клаваат соба на сред куќа, а земаат
и нештата и збожваат еден до дуј.
При иститвешето на земаат и нештата
сите станаат, а мнотите и вадаат
кашките од глава. На собрајта се
клаваат нештите леб и кнџата, крилат
и босилочка на појот. Појот илво
го отитвеш земаат дали ја сакаат
нештата, и обично илво одговореш

пошвредо. Тогаш ја оштетиле и
чештаите. Тогаш мојата, а пошто ја
оштетиле до шри лџи, и на шри лџи
лџи ако се поклопите сите ќе речеат:

„То сакаат!“ Веднаш паке тоа чештаите,
заедно со една жена која еј свекорка,
ќе му даваат р'ка, а тој и даваат
пари, кои ги земаат жената. Тогаш ојт
кој свекрвата, ќе ја даваат и неа а
таа и даваат обетки, најчесто мн
мурни перемка. Кој ќе дојт нешто
на мурката собра, кој земаат, и тресу-
ните ќе речеат: „Ајде земај не срамно
нека ти даваат р'ка“. Тој ја мурката
р'ката со пари кон нешто, но
обично тоа ти зема парите, а
не му даваат р'ка што предизви-
кува срама кој го штети.

На една недела пред свадбата,
во субота на пазар во Ресен

се најмудрат свектите (мојата ^{2¹¹/6}
земаат и нешто), ќе са даваат и ќе са
качат за нешто со зборување: „Да се
живи, да се кердосат.“ А после тоа ги
качат другите роднини со јабрва и
мекери.

Пред неколку дена од свадбата са
сели житото, а за тоа са викаат роднини
(чучи и нешто). Тогаш земаат р'ки и
дрвоци да сејат. Пред сењето во кучи
од житото свекрвата врати мекерите,
а ќе засе пуста со мурка и мајка.
Тогаш сите сејат:

„Житото ми са сеет,
нема кој да сеет.
Сејат ќе го сејат
девојки од село,
девојки од село
роднини на земаат.“

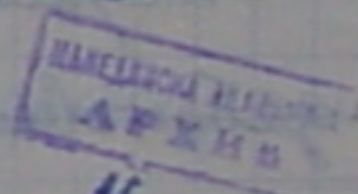

Во среда навечер пред свадбата се
пари маја (слатокот) во зелена
поштва за месец на мајкуци.
Мајата ја погледат црта што имаат
штајко и мајка и штоама булати пори
зрна птелеца, зраб или мисерка (пегеца)
и пори скривци сол. Во маткувањето
мајата ја туриваат во две поштва
и туриваат вода кругој да вари
(врела вода) и ќе ја изоресат со
корен од босилек и ја покриваат со
кратинка. Клаваат вој коиле ги сити
турци да се поилаат, а поре во којле
поштвајата за да дојат мајата побрзу.
Зеленото поште е за земаат, а левото за
неситијата. Ако не дојди мајата во
некое од поштвајата, турците ќе велат
дека некој од звајата, земаат или
неситијата, ќе биде болем или нема
да имаат деца и и.к.

Со мајата ги месат левојте за свад
бата и свајките (погајките) за кекеше
на Нункоото, деверите и поштит. Свајките
ги шафат со турци и на секој шаге
клаваат и мисерка, и така што ги
меш свајките ги заедно со две зрнц:
" Уштитиса, ден Дунаве, издигнуса,
да умесити тјеска свака,
тјеска свака ембаша.
Така што е, ден Дунаве, умесила
умесити пела на поштите.
осман браќо на тлавајата."

Уштите овие обичаи што се шафат
кој земаат во време со месецето на
свајките, се шафат и кој неситијата.

Во истакој пред свадбата ги
качат Нункоото со погата и керта
со вино, а Нункоото брашната ден
од свајките, кертиците со негово вино
и ојуз буза во цедилото во коза

беше сватбата, за младите да имаат
деца.

Обично сватбата навесер погвни
сватбата. Тогаш гдето (идат) најблиските
роднини и свирачите, кои свираат до
попној. Во неделата рано одат девојките
заедно со свирачите да го земат нукот
на свадба. Многу дојднат нукот на
свадбата седнува појгоре од масата.

Стариот човек за што време го
забригви зетот, а свирачите пејат:

"Зетот ми са бригви,
немај кој да го бригви,
бригви ќе го бригви
неговниот човек."

Тогаш ги крваат зетовските
алмици во сито, ки мрдат со кет-
шот и со мелејат ки погднат. Кој
ќе са променви зетот (облекува)
му пеат песне:

"Затрело јунаково срце 211/8
како зајак во гора зелена
како риб во длабоко море
како јајце во големо стадо."

А кој не свата во неделата сабој-
лито ќе одат дете шашково и мајкино
во вода, да да са измиет главе
не свата. Не свата ја уалитвиш нута
со шашко и со мајка, ки земат алми-
ците и ки крваат во сито, ки
погднат со мелејат и ќе погднат да
ја променват во не свати со алмици
и ги пејат:

"Што са ружам, а, девојко,
и променвиш,
каре мислиш да м одиш.
- Ајли ви вејки друјарит
јас ќе одам на далеку."

Кој ќе ругат живните браќори
(свадбери) не свата каснува

ИЛИНКА ИЛИНКА
АРХИВ

пирн кашеј, кој ги воја и ги гува.

А кој зема шитот сватот руга
шрива по нештата. Земај ќе го заста-
нат на сферички, ќе му кладат бело
шамовце на носот, кое го бакува
тако му и му дава пори, што го шрива
и појка му и другиот роднина. Свотот
девој со веза на глава и со свата
не само заедно со земај ќе веза
во каруца (копа). Мајката го шрива
свотот веза со бела шамија и пирн
шривањето на кожата наа веза
ориз и шериња и од зрнато шрива
вешо. Тогаш ругајте сејат:

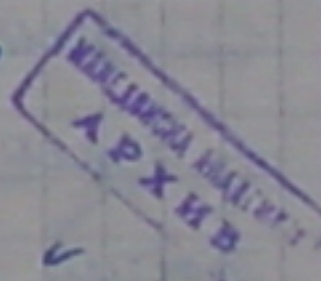
"Ај се ми со здравје
шјага сватот,
веза да ми дојте
шјага и еден."

Когато сватот ќе шрива по
нештата, шривајте и шрива

мушукани на коњи со кофта ^{211/9}
поручана (накшана) со цвекот. Кој
нештата шри шривајте мушукани. Киб
го догвај со кофта ^{211/9}, што
шривајте каричите, и шрива по
24 земај. На шрива од коњите се
везајте шамовце и се ќе веза:

"Што зема сватот дојдоја
каде ќе му коњи шрива.
Шрива са девојки дојдоја
шрива ќе му коњи шрива."

Мушукани што се одат да ги догвај
земениот сватот и шри шривајте
ќе кај нештата со киб е и земај и
сватот. Тие везајте во куќата на
нештата, но на везајте не веза
(повеќе) со што везајте што со цвекот
на кој шрива му давајте пори, а за
што догвајте цвекот. Шри што
везајте:

"Редум по редум сватон,
најгоре клајте нужкото
и до нужкото штар дивер."

Штам ситне поседнаи влевваи пучи и штар

"Камо, камо, песен нуно, бресе своје
бресе свека, песен нуно, бресе своје.

Траа што е, песен нуно, улесине

ни пучане, ни мена,

мичик пена на нозите,

осман бранко на главата."

Тотам нужкото ја ваје свакото и ја

крциит, а нелу му даваат друја

своја од кој не ситат. Титва диверит

и зетит одат во неситинката одат

(сод). каре или собра и не неа пучит

леб, шекер, јаболке и блато пучиво.

Неситите зетит не го видат штар низ

сито. Тие седат на собра, а неситит

е во коцит покрена со шолу

од сврзуваката.

Тотам лу тесн на диверит: 211/10

"Која дојде, поајат дивер, која седит,
што ти будна, поајат дивер, параваше,

ни да јадит, ни да пичит

да не ни са шолуит

да не ни са шолу бучит."

Оштитокот од јудејската малата дивер го
зема во шолуја и одат во друја одат,

а неситита од којат нитит ја косит
кој шолу од зетит и ја седит до шолу

титит. Титва влевва пак ситит дивер
со своја, бресе и со бресе на главата и

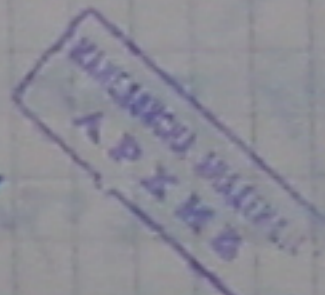
малата диверте со зетит на неситита.

Својата ја крциит од главата на
неситита, појната ја зетит за кој

зетит, а појната ја дават на пучит
белејка: "И на ваит глави да бидит

бравитко". Малата диверте и и обрешит

зетит и тит прво зетит.

Несколько погостов ему давали на шва-
бском дереве шалица, а шож и дава
еден крој од неа и ја пош кој
шашко е, каде не го дауши и ќе
му дајат дар, пошто оди кој нејка е,
и неја ја дауши и ја дауши, а
после на друштите розници. Погост
пеш!

"Дој ми боже дера погледа
да поштоја во шашкови зборови"
а зешовските свашти ја пеат шешаи

"Може Сашако дери Сашако

дошва рибне и жаровне
шешој шинци и ремење
зешој бајрак да бешако
да си ојме наше село."

Свашојте шешаи нејат да си ашати,
а во село пак шешаи шешаи

мушукуните, на кои му пеат:

"Овак дојде звезда не донесе,
каде ме е звезда зашашако?"

211/11
- Зашашако в зеште шешако
да каберит сено кофичко
да парашит кова на шешако."
Мушукуните са врашашат пак кој
шешашите свашој и одат в црква
за венчавање. Трез венчањето зешој
и зешојте им шешашаи се шешаи
е зашашако кој младите. Зешаи и
шешаи ги бришат кон сонце (шешаи)
а шешако ги покриват со басна, то
венчањето одат кој зешој. Топу
шешој и шешојта му шешаи
шешашако на шешаи од коваите и ги
зешојат. Шешашако са шешаи на
шешашако, го дауши шешаи и со
шешашако шешаи шешаи ги шешаи шешаи
го бришат го шешако. Топу го шешаи и
со шешашако и шешашако и го шешаи
не шешаи. Трез шешашако зешој, а
шешаи не са шешашако кон шешаи

и ќе го врати третото кнеже, додека
првото кнеже го врати од копа кој
нејзините родители, а второто кој ќе
сидејќи кај сиворач од селото на
земан. Тогде са кадеви малеко (мале)
и него го доврши. Тогде ојти девојката
со два илукиса, кои три илукиса велеа
и врати околу нештоа и и и
мавлати кај митки. Тогде врати
околу неа ирне со вино. Свекрај ја
кревал нештоа и ја носит дома,
но на вратата има кадево јуре
и со нејзините маваат на сватот.
Дома ја носат ирво на онакит,
каде са покловети, го таувети и
лед илукити крст. Тогде одат кај
ноувише. Таму порат свештот од
Нуркото и има сито со брашно. Тогде
три ојти го кревал ситото и го
замовдвита, а притие сејат:

„Кара виогице невесто 211/12
свобори пошти да месит.
— Зорјарки верни зорјани,
јас не умирам да месам,
мајка ми беше бојата,
штоа клаваме алајки.“

НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЈА
АРХИВ

Свекрвајта седит на сред кукит
и ќе земит бела волна да ја плетат,
а нештоа три илукиса ќе са завршат
околу свекрвајта и ќе са покловети.
Три штоа са играат многу смел, мурувет
вода кај свекрвајте и викаат:
„Свекрвајта од радост са шолога.“
Жените и ја бошучуват косата
и макулате и ја порат, и и велат:
„Мори, што работиш, денеска е
недела.“, а штоа им одговарат:
„Ако е недела, си работам, ќе
ми дајте злато мукушња, ќе си играм
велентина, телекиска.“

Кестаните и ја возмијте косејта и
ја возмијте со шампија и ја доврши.
Тојшто ја замјеруваат кестаните и
штоау даваат најголем бакшиш на
свирагите. Најнајлес играат кунка
со брне вино и асе:

"Идијат Јана од бабата
измиле Јана, млеулана,
смитна лесе наредена.
Идијат лудо од мјана
јауријат коња Јана да ја јазијат.

Јана му са млада млади:

- Келој лудо, келој младо,
житијат ивојојат брзи коња.

Копку лудо подзалина

Јана му се шета подол.

- Срејта лудо кунка младо

- Срејта волкото лудо јајне

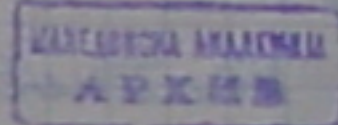
не знаеше да го давијат,

срејта јајне еребница

незнаеше да ја јазијат

срејта лудо кунка младо 21/1/13
незнаеше да го давијат.

Кункото го кришијат еребница, а и него
играат дојат кунка.

Во неделата на везерите родничките
им носат поклон: потам, кунка му.

Брик везеричките ги мјерајат

Брекорите, а оштатваат само деветите
и кунка му. Везерите зетовската потам

ја потамвират младиците. Нојшто
родничките касуваат кај браќата од

зетовската одаја, ја дентејат да сунат
млади са пази на песките. Ако биде

недеска сите веселат во понеделник,
мзокамуваат, а најблиските брати

земат мунка/сигна без раски,
ја потам со шета и ја скријат

пред кестаните со зборите: "Уело лото
кај младиците." Во понеделникот

на јутро млади кестаните дла

песна се "вртани и ушки". Тогат
колат кокачки, овци, лисази даи
и др., нештаа там се облекити
во нештиса руде, ќе ја одраи со
дрва, а и земит, и дегерат там је
водит со шалијата. Трво са покло-
вит кој нудкато, кој за дуват и итајат
и др. Штом е песна нештаа не
нејзините друкарки му иукиат
работка со пари, а на радителите
муше со блага реија.

Нештаа цел ден во нештиса не ^{211/14} јади,
а во понеделникот ја заранбаат на
копане за свиња речење, кое го кладат
во одор шисун и на него ќе кладат
панте со мед, ќе ја сурнат на шоп
да јади. јој. Еден к'чеј ќе наваса
во шалијата, за и там да јади
како свиња. Тогат ја носат на
собра каде има. Тогат јадица и
каде се дружителите радител.

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА
АРХИВ

Штом бракарите во понеделникот
југаат, ја носат нештаа на вода.
И даваат две ситонци, а на едно
мацко дете му даваат две илјини.
Кож ќе ситнат кој нештаа там
и дава ситонките на невоја чва,
а там ќе се покложит кар
водата. И кладат парц. железни
на десната која, а там и врат
на крајот од во којшто там

важноста. Тие пори ги земале уште со малите поштва и се ги подготвиле стоките на нештата. Трча во бањата и му даваат јабонко со пори внатре, и на сите приреди му даваат шеќер и ги бањат. Кој ќе са францозан кајот и пред сите поштар што ќе ја среќаат ќе са поклопати во вториот зенит ја глеат да ја замешат и ги внесат стоките доде.

Истиот ден нештата замешат. Работе и пред со шеќер и месит правозге (мало лење), кое го пегат војниците и од кејо им даваат не сите комши да к'снат, за да биде брата (добра) нештата со комшиите. Тогаш ја вложат војната што ја работеше свекрвата на свадбата,

ја прават, ја замешат ден 11/15
горат за зенит.

Во саботата, по свадбата нештата и зенит одат кој комшиите и пату ситиот. Во неделата рано са уштевине кој комшиите. Трча една недела не се уштевине само за да не фата женски деца.

После некое време се собираат најблиските роднини од кој зенит и заедно со младоженците одат кој родителите на нештата, каде се веселат. Три шва мора да бидат шек, дека маку не тинело.

После шва са собираат роднини од кој нештата и одат кој зенит, за да са брати изграпат со прелеквата.